

BISERICA SI SCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLĂRĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an 100 Lei
Pe jumătate de an 50 Lei

Apare odată în săptămână: Duminica.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

Arad, Strada Eminescu N-rul 18.
Telefon pentru oraș și județ: 200.

Prestigiul preoției.

E un fenomen social al timpurilor de după războiu devalvarea autorității și a valorilor, lipsa de respect și demnitate. Subiectivismul nelimitat, orgoliul și amorul propriu a înlocuit obiectivismul, sfiala, cinstea și bunacuvința de odinioară. Interesele personale se consideră mai presus de cele obștești și legile obligatoare numai pentru mulțimea ignorantă și neputincioasă.

Alte vremuri, alți oameni, altă mentalitate.

În lume, în această atmosferă inficiată, trăind și noi, e firesc, că microbii boalelor sociale să molipsească și vieța noastră bisericască.

Credincioșii numai sunt cei dinainte de războiu, iar preoția nu se bucură de vază și autoritatea înaltă, ce și-a eluptat-o prin apostolia și mucenicia sa de veacuri. Agrăirea de „părinte“, care în timpurile mai nouă evoluă în „domnule preot“, „domnule părinte“ și „părintele“, par'că nu mai exprimă legătura duhovnicească, intimitatea familiară, dragostea și alipirea fiească, ce caracteriza vremurile din bătrâni, de credință și idealism, când păstor și turmă se contopeau armonice într-o unitate sfântă și nedespărțită, într-o falangă nebiruită de dușmanii interni și externi ai mântuirii noastre ca creștini și români.

În fața acestor schimbări în spre rău credem că a sosit timpul pentru concentrarea tuturor energiilor noastre morale, ca toți factorii vieții noastre publice să conlucre la marea și mântuitoarea operă de primenire și regenerare a vieții religioase-morale, scoase din ogașul ei normal. E momentul suprem să ne curățim ogorul de spini și pălămida ce i-au produs cultivarea insuficientă și superficială din vremurile anormale.

Dar sănătatea morală într'un organism social rezultă din sănătatea conducătorilor.

Să fim sinceri și să ne mărturisim greșelile. Anii de războiu, frământările și prefa-

cerile mari sociale, ce urmară, au fost pentru mulți dintre noi ocaziuni binevenite pentru a ne considera emancipați de sub obligațiunile ce ni le impune — în conștiință — rânduiala canonică și disciplina bisericască.

Ispitiți și biruiți de duhul vremurilor turburi tot mai mult s'a pierdut din vedere, că preoția imprimă un caracter sacramental și că profanarea acestui caracter divin și neșters e un sacrilegiu.

Părăsind unii situațiile, ce le aveau în organismul bisericesc și intrând în slujbe lumești, au clătinat credința mulțimii în caracterul divin și statornicia înaltei demnități, ce se dă prin taina preoției.

Alții, deși rămași în serviciul bisericii, s'au dedat la indeletniciri prea lumești și potrivindu-și mentalitate și conduită lume din afară, profane, s'au laicizat în sentimente și acțiuni și prin proceduri și fapte incompatibile cu spiritul evanghelia și demnitatea preoțească, sminteală s'au făcut turmei credincioase și au contribuit, înconștient, la devaloarea autorității și a prestigiului preoțesc.

Pilda rea are putere atractivă și'n fața realității crude glasul sună în pustiu.

Fără „inimă curată“, fără „duh drept“, care să înoiască cele din lăuntru ale noastre, fără abnegație și o conduită însuflețită și îndrumată de doctrine și spiritul evanghelic, o păstorire rodnică a sufletelor în dezechilibrul zilelor noastre e o imposibilitate. Mechanizarea ei, în lipsă de duh și elan, e o operație chinuitoare de suflete.

Propaganda tot mai cutezantă a sectarilor, statificarea învățământului primar, tendința de a lua învățământul religios din mâinile preoției și a limita astfel sfera ei de activitate la direcția pur preoțească de administrație a Sfintelor Taine, desbinările inevitabile ce urmează din concepțiile unei culturi fără Dumnezeu între preot și învățător, abizul ce să sapă între biserică și școală, indiferentismul religios ce încătușează muncitorimea organi-

zată pe baze materiale și stăpânește o mare parte a păturei noastre suprapuse, sunt tot atâtea provocări la lupta ce ni-se impune și va trebui să-o purtăm pentru a menține și asigura rolul și chemarea, ce a avut-o biserica noastră străbună de a clădi, consolida și mântul sufletul românesc și a imprima statului român întregit și tuturor instituțiilor lui un caracter creștinesc, rezistent în baza temeiurilor lui etice. Laudele rostite la ocaziuni solemne să nu ne amăgească.

Vremurile noi cer înnoirea sufletelor, greutatea și păcatele lor intensificarea direcțiilor pastorale. Devaluarea autorității și slăbirea prestigiului preoțesc demnitate, energie și muncă impunătoare. Credința tare și neclintită în originea și misiunea divină a preoției ne va fi razim și îndemn puternic pentru o viață fără prihană și împlinirea cu zel și râvnă sfântă a înaltei misiuni, ce ni-s'a încredințat prin punerea sacramentală a mânilor arhieresti. Insuflețiți de cel mai înalt idealism, de duhul fericiților noștri înaintași, din care au izvorit și prin care s'au împlinit cele mai mărețe și trainice opere din viața noastră bisericească și națională, vom întări forțele morale, prin cari învinge binele și se susține ordinea morală și societatea omenească, vom propaga și reprezenta spiritul creștin și ortodox, vom apăra principiul autorității și al demnității, vom îndrăzni și vom birui lumea. (b.)

„Ce este adevărul“.

— Meditație —

„Pilat îi zise: Ce este adevărul? Și aceasta zicând ieși iar la Iudei și le zise: Eu nu găsesc nici o vină întru'nsul.“ (Ioan XVIII. 38.)

Interogația lapidară a procuratorului Pilat adresată Mântuitorului Isus Hristos se consideră celebră. În materie de cugetare trece și azi drept formulă a scepticismului universal.

Acest personaj istoric, cu un rol atât de înegrat în osândirea Mântuitorului, a fost obiectul multor ipoteze istorice, iuridice și religioase. Crescut probabil sub influința filosofiei greco-române se poticnește de cuvintele Mântuitorului Isus Hristos: „Eu spre aceasta sunt născut și spre aceasta am venit în lume ca să mărturisesc pentru adevăr. Oricine este din adevăr ascultă glasul meu.“ (Ioan. XVIII. 37). Pilat obișnuit să opereze cu realități omenești, nu poate avea intuiția Adevărului rostit de Solia vieții vecinice. Dânsul cugetă la adevărul omenească după criteriile omenești de judecare. Lui Pilat, dinpreună și oamenilor din zilele noastre le lipsește viziunea

adevărului revelat, absolut și valabil al vieții celei vecinice.

Tragica scenă dintre Mântuitorul Isus Hristos și procuratorul Pilat, ne sugerează exact situația dintre adevărul omenească relativ și Adevărul absolut, revelat. Pilat, ca și noi, probabil, caută pe al doilea, dar firea sa omenească criticistă îl oprește la cel dintâi. Umbra celui dintâi întunecă strălucirea celui al doilea. Rațiunea această stăpână suverană, adeseori exclusivistă, îl împiedecă, și dimpreună cu el pe mult dintre noi, să descopere pe Cel Nemărginit sub învelișul relativ al naturii omenești. Și oare câți dintre noi n'am căzut jertfă aceluiaș conflict sufletesc, cu sfârșit dezastruos pentru mântuirea noastră?

Desigur Pilat, și oamenii zilelor noastre se gândesc la adevărul omenească perceptibil prin facultățile intelectuale și datele experienței, dându-se când de partea unuia, când de partea celuilalt, creând sisteme de gândire, ca raționalism, empirism, spiritualism, iar mai în urmă pragmatism. Aceste isme le-am putea înșira la nesfârșit.

Față de atâtea puzderie de cugetare omenească Adevărul revelat le scapă. Poate nici n'au trebuință de El, deoarece aspirațiile metafizice ale sufletului omenească. (Credința în Dumnezeu, în spiritualitatea și nenorocirea sufletului în destin etc.) sunt contrazise de sistemul lor de gândire. Marele adevăr le pare irațional, nelogic. Ei nu cunosc, decât o singură logică a minții omenești.

În adâncul tainic al ființii lor licărește miragiul aspirațiilor intime ale metafizicii omenești, totuși dânsii n'au puterea de emancipare de sub tirania determinismului causal. Ei se mulțumesc cu adevărul relativ omenească. Adevărul revelat, pentru ei, n'are darul de a concilia determinismul necesar (știința) cu aspirațiile metafizice din om. (credința), El mai vartos le apare o himeră.

Adevărul adus de Mântuitorul Isus Hristos în lume are darul să desvăluie misterul divinității, planul divin cel nepătruns numai cu mintea omenească, credința în spiritualitatea și supraviețuirea sufletului. În răsplata viitoare etc. Tot prin el aflăm și mijloacele de emancipare de sub tirania păcatului, de sub stăpânia determinismului universal, căruia îi aparținem cu jumătatea ființii noastre (trupește). Tot numai El ne pune în contact cu realitatea absolută, cu Dumnezeu.

Mântuitorul Hristos, ne dă și metoda de a străbate la absolut, cât omenește este posibil, adecă 1. Rugăciunea și 2. Sf. Taine. Acolo în adâncul ființii noastre, descătușați de tot ce este material, ne simțim ființe libere cu tendințe cari depășesc simplele nizuinți pământești. „Rugăciunea credinții“ ne face să trecem ușor peste contrazicerile dintre logica omenească și intimitățile noastre aspirații metafizice. Ea ne face să comunicăm cu absolutul, cu Dumnezeu. Ceeace mai înainte ne era ascuns, acum prin revelația divină

ne apare realitate și de sigur singura realitate. O ce dar minunat este această zic dar, căci Dzeu Omul ne-a anticipat Adevărul cel mare. Ni-l-a dăruit, arătându-ne calea izbăvirii. Dela noi atârnă să-L refuzăm. „Dacă n'aș fi venit și nu le-ași fi spus, păcat n'ar avea, dar acum n'au cuvânt de îndreptare pentru păcatul lor.“ (Ev. Ioan. XV. 22.)

Iată deci relația dintre adevărul conceput de Pilat și procuratorii și cărturarii vremilor noastre și adevărul descoperit de Mântuitorul Isus Hristos. Primul ne limitează la modesta noastră ființă trecătoare adevărul creștin se contopește în infinita bunătate, înțelepciune, sfințenie, putere, milă a lui Dzeu.

Ca oameni avem trebuință de adevărul omenesc, este necesar să-l cunoaștem, să-l integrăm neconținut dar să nu pierdem o clipă din vedere adevărul cel mare, al vieții vecinice. Nu mai el ne va conduce norocos peste prăpastia marginirii omenești, la nemărginirea dumnezeiască, la realitatea absolută. În acest senz zice un mare scriitor pe tărâmul adevărului omenesc: „Astfel omul nu poate fi fericit prin știință, dar azi nu poate fi mai fericit fără ea“.¹⁾ Pentruca să fim deplin fericiți ne lipsește încă ceva, aceea ce ne-a dăruit Mântuitorul Isus Hristos.

Tot astfel stă raportul dintre adevărul omenesc aplicat la viața individuală și socială și între adevărul creștin.

Modernismul socotește a epuiza în întregime viața pe tărâmul sufletesc individual prin intelectualism sec, printr'un cerebralism mecanic, iar pe terenul social prin individualism, respective socialismul de diferite nuanțe, pe teren economic prin capitalism, industrialism și comercialism atotstăpânitor. În toate aceste străduinți se are în vedere mai mult relațiunile externe ale vieții (individuale și sociale), scăpându-se din vedere esența vieții. Cum ar zice celebrul cugețator contemporan în altă legătură de idei se cofundă „mișcarea cu traiectoria“. În cazul nostru viața, ca dar dumnezeiesc cu relațiunile sale externe. În cele mai multe cazuri se pierde din vedere principiul de sinteză al acestor străduinți, care este credința creștină.

Viața se consideră în amănunte și se jertfește astfel unitatea ei. Deaceea ne apare cultura și civilizația modernă atât de aridă. Epizodele vieții nu ne pot reda mai mult decât câteva aspecte, câteva umbre palide, ca niște reflexe slabe ale vieții vecinice.

Credința creștină este necesară, indispensabilă pentru a ajunge la unitatea vieții. Numai adevărul descoperit și propovăduit de Mântuitorul Isus Hristos ne poate conduce, ca pe niște fii rătăciți, la isvorul primordial al vieții. De acest adevăr vecinic avem trebuință azi mai mult decât oricând. Acest fel de adevăr „ne va slobozi“.

Creștinismul reasează viața din exilul periferiei la centrul existenței, din relațiile sale externe în interiorul sufletului omenesc.

¹⁾ H. Poincaré, *Morala și știința*. d. G. Milhaud. Arad. București. 1924. pag. 32.

Creștinismul interiorizează viața, adâncindu-o, față de modernismul care se oprește la aspectele ei. Este greu, aproape imposibil fără harul dumnezeiesc a alege bine între cele două adevăruri. Fericit este creștinul care va fi ieșit curat din ispita internă a unei astfel de aprecieri.

În acelaș senz sunt îndreptate și cuvintele: „Amăgitu-s'a de demult Adam (Omul) poftind să fie Dumnezeu și n'a fost. Iară Dumnezeu om se face ca să facă pe Adam Dumnezeu. Să se veselească făptura să salte firea.....“²⁾

Numai astfel judecând adevărul, putem afirma dimpreună cu Pilat: „Eu nu găsesc nici-o vină într'ânsul“.

Pr. Ștefan R. Lungu.

²⁾ Octoih mare. Bunavestire. Martie 25. Stih. Ival. Mărire și Acum. Utrenie.

Cuvânt de deschidere

rostit de pâr. Ioan I. Ardelean președintele desp. Arad al Asoc. A Șaguna.

Onorată adunare generală!

Timpul, — ca umbra șoimului ce sboară peste adâncimea văilor, — sboară și el, peste noi, numărând ani peste ani, cari se strecură mereu în infinit, disparând în haosul eternității.

În urma lor — a anilor trecuți — rămâne însă ca un fir roșu, șirul lung al evenimentelor cari sunt legate de viața indivizilor, a societăților, a popoarelor, națiunilor ș'al omenirii întregi. Iar aceste evenimente a trecutului formează temelia pe care se zidesc planurile și nădejile viitorului!

Spre mângâierea și bucuria noastră deplină anul ce a trecut a adus și pentru noi preoțimea din dieceza Aradului un eveniment îmbucurător: Pe scaunul văduvit al Eparhiei Aradului, Provedința divină ne-a trimis în persoana Preasfinției Sale Dr. Grigorie Comșa un părinte prea bun, înțelegător și totodată comandant sever al oastei angajate în slujba Mântuitorului!

Iată acest eveniment și celelalte petrecute anul trecut în viața asociației noastre vor contribui mult la formarea temeliei pe care noi în ziua de astăzi vom căuta să zidim planurile și nădejile unui viitor care ne stă înainte.

Ne-am adunat — dreptatea — ca după cuvintele apostolului Pavel „să ținem mărturisirea nădejdii noastre ne clădită — și să căutăm să aprindem unul pe altul spre iubire și fapte bune și să ne îndemnăm unul pe altul“¹⁾.

Într'adevăr nimic n'ar putea determina mai clar, mai lămurit, scopul care trebuie să-l urmeze fiecare membru al asociației noastre, — a preoților creștini

¹⁾ Evrei X. 23—25.

— ortodocși, decât acestea îndemnuri ale Apostolului, care — cu alte cuvinte, dar în același înțeles — ne-ar spune:

În „El“ — Mântuitorul — este nădejdea noastră mărturisită *într'un gând* în fața Altarului! „El“ este focul, care aprinde iubirea dintre noi! „El“ este pilda cea vie care ne îndeamnă spre fapte vrednice de mântuire! „El“ grăiește prin Apostolul Petru:

„Păstorii! turma lui Dumnezeu cea dintre voi priveghind asupra-i, nu cu sila ci de voie, nu din interes rău, ci cu grăbire. Nici așa, cum a-ți domni peste parohii, ci făcându-vă exemple turmei. Apoi când se va arăta păstorul cel Mare ve-ți primi cununa mării cea nevestejită!!¹⁾).

Onorată adunare generală!

An de an, zi de zi, se descifrează tot mai intensiv necesitatea evanghelizării vieții noastre creștinești, iar aceasta necesitate imperioasă așteaptă apoi, să fie rezolvită de factorii cei mai competenți: *preoțimea!* conștientă de datoriile sale, ce le are față de propovăduirea, Evangheliei Mântuitorului. Iar asociația noastră este chemată a conduce preoțimea în aceasta luptă sfântă! „Ea“, este poarta care deschide drumurile de odinioară ale Mântuitorului, ș'ale Apostolilor spre Capernaum, Damasc, Ierihon, lacul Siloamului, Vitezda ș. a. Tot atâtea drumuri, cari trebuiesc parcurse zilnic, în satele noastre, în mijlocul turmelor păstorite de noi.

Dacă vom deschide acestea drumuri sunt convins, că întrunirile cercurilor noastre religioase nu vor apare mai mult ca niste obligamente cărora pentru formă trebuie să le satisfac, ci vor fi cu adevărat în spiritul și rostul care îl arată Apostolul Pavel c. Corinteni: „Când vă adunați, fiecare dintre voi are *psalm*, are *învățătură*, are limbă, are descoperiri, are explicări. *Toate să-se facă spre edificare*“.²⁾

Munca individuală rodnică a preotului — în parohia păstorită de el — nu va întârzia să contribuie în mod absolut folositor la munca colectivă ce se va desfășura în cadrul întrunirilor noastre, când fiecare dintre noi va avea prilejiul ca să-și valideze sperințele bogate cari și-lea câștigat întru conducerea turmei sale către suprema țintă a fericirii vremelnice și vecnice.

Aici în cadrul acestor întruniri, esperintele câștigate se vor pune — după cuvintele apostolului — în nlujba apostolatului nostru, făcându-se toate spre edificarea zidurilor puternice a bisericii Mântuitorului.

Cu cât aceasta biserică a Mântuitorului va păstră și va răspândi cu mai multă râvnă adevărurile morale și culturale în mijlocul unui popor, cu cât vor fi mai mulți și mai apți semănătorii acestor adevăruri, cu atât ea, se va apropia mai mult de sublima-i menire ce o are întru *restabilirea Împărăției lui Dzeu pre pământ*.

¹⁾ I. Petru V. 2.

²⁾ I. Cor. XIV. 26.

Despărțământul Arădan al Asociației noastre în trecut și până în prezent a înțeles pe deplin aceasta solie divină a bisericii noastre ortodoxe și în consecință n'a încetat prin membrii ei, a contribui la realizarea acestui mare ideal al Creștinității.

Nu-mai puțin este cert, că munca aceasta n'a fost și nu este ușoară în fața *materialismului tot mai pronunțat a zilelor de azi*.

Viitorul ne pune înainte — în aceasta privință — probleme noi și grele de rezolvit. Tocmai pentru aceasta, credem că întrunirile noastre vor avea de-acum înainte tot mai mare însemnătate, pentru-că ele vor fi chemate să afle și mijloace noi de combatere și ctărpire a impedimentelor cari nise opun întru *desăvârșirea* operei de consolidare morală a masselor încredințate nouă spre păstorie.

Piedicile cari ni-se opun fie din partea sectarilor, fie din partea lumii materialistă, nu pot să ne descurajeze în nizuințele noastre bune, pentru-că noi preoțimea ortodoxă am învățat să purtăm sarcini, — poate și mai grele — în trecutul vremurilor, iar cuvintele Apostolului Pavel c. Rom. ne sună mereu în urechi, că:

„Pe lângă aceasta ne lăudăm și în năcazuri știind, că năcazurile lucrează răbdare. Iar răbdarea încercare, iar încercarea speranță. Iar speranța nu rușinează pentru-că iubirea de Dzeu s'a vărsat în inimile noastre prin Duhul Sfânt care ni-s'a dat“...¹⁾

Onorată Adunare Generală!

Iată, drumul care trebuie să-l urmăim în nizuințele noastre ni-se prezintă clar: *Din toată inima trebuie să servim Domnului*.

Iar aceasta, s'o facem lăpădând și disprețuind — mintea tuturor, noi păstorii sufletești — gândurile materialiste „bucurându-ne în nădejde, răbdând în năcaz și stăruind în rugăciune...“²⁾

Implinind astfel solia care ni-sa impus prin darul Duhului sfânt, nu se poate ca să nu ne urmeze răsplata binemeritată a muncii noastre cinstite!

Crucea de pe Golgota a fost încununată de glorie și strălucire, abia după-ce a fost martoră tuturor durerilor ș'a suferințelor îndelungrăbdate de Mântuitorul Cristos!

Aceasta icoană să strălucească pururea înaintea ochilor noștrii ș'atunci sunt convins, că în semnul acesta *vom învinge*.

Rugându-vă să binevoiți a vă da concursul prețios întru realizarea nădejdilor cari se leagă de rodnică activitate al asociației noastre. Vă salut cu frățescă dragoste și declar adunarea generală a despărțământului nostru de deschisă.

Arad, 23. III. 926.

¹⁾ Rom. 3. 5.

²⁾ Rom. XII. 12-13.

Cuvântare

la mărturisirea preoților din desp. Arad.

1. Cor. 11, 28.

P. C. Părinți și Frați întru Hristos.

Ne-am întrunit să ne împărtășim cu cele două Taine regeneratoare ale Celui ce este Domnul și Stăpânul vieții noastre.

Cei cari avem darul și puterea de-a împărtăși credincioșilor noștri deslegarea de păcate și sf. Euharistie, am venit să ne facem acestora și noi părtași în sobor. Cei cari suntem păstori turmei cuvântătoare, am venit, ca — împreună fiind — să ne regăsim mai dinadins ca altădată în turma Celui ce este Păstorul cel bun și Mielul cel fără de glas. Cei cari suntem orânduți să ispitim mai nainte pe cei ce vreau să mănânce din pâine și să bea din pahar, am venit și noi să ne ispitim și așa să luăm înfricoșatele Taine.

Suntem preoți și ca preoți avem neprețuita prerogativă, să ne împărtășim cu Trupul și Sângele lui Hristos la fiecare sf. Liturghie. Facem aceasta fără să fim mărturiși înaintea duhovnicului și din acest fapt am auzit pe un preot desfășurând teoria, că preotul prin însuș darul Preoției are această prerogativă. — Gândiți-vă asupra ei și veți vedea, că teoria e frumoasă. E chiar sublim să crezi, că tu intri în sf. Altar împreună cu cetele și oștile Ingerilor și ale Arhanghelilor, cari împreună slujesc și măresc împreună bunătatea Dumnezeirii. — Teoria cuprinde și adevăr, căci tu, îmbrăcat fiind cu darul Preoției, poți să stai înaintea sfintei Mese și să jertfești darurile Celui ce aduce și se aduce, Celui ce primește și se împarte într' inșele.

Și totuș, teoria, cu toată frumuseța, cu tot adevărul cuprins în ea, poate să fie și seducătoare. Da, e adevărat, că darul Preoției e o prerogativă, dar ea implică și o datorie mare. Dacă tu ai dreptul să ispitești pe credinciosul care dorește să ia în ființa sa Trupul și Sângele lui Hristos, în acelaș timp — așa dar? — ești și dator să-l ispitești, dacă e vrednic, ori nevrednic să se apropie de sf. Potir. Ori, dacă tu, cași slugă și rob al lui Hristos, nu lași să se apropie nimeni în chip necuvincios de Stăpânul tău, însuși trebuie să fii pildă de cucernicie față de El. Dacă pe alții îi ispitești, cu atât mai vârtos ești dator pe tine însuși să te ispitești.

Cu atât mai vârtos, cu atât mai vârtos... Văd, că ați observat, că la fel cu preotul despre care pomenisem mai nainte, și eu încep să dezvolt o teorie, teoria datoriei înșuite a preotului, de a-și cerceta sufletul, dar cum, Doamne, cum, că e așa de greu. E aproape peste puterile noastre.

Suntem preoții unui protopopiat cu comune mari, cu lume multă, cu obiceiuri aproape orășenești, cu necazuri și dureri și bucurii potențate prin războiul și cu pretenții exagerate. Obiceiurile, necazurile, dure-

rile, bucuriile și pretențiile acestea ale lumii în care suntem, ne enervează, ne atrag, ori ne resping, ne hărțuiesc și ne distrează. Ne distrează în înțelesul grozav al cuvântului, căci nu ne lasă vreme, să ne concentrăm, să ne reculegem sufletește. Cași preot mai ai funcții și datorii convenționale, cari iarăș — vrei, nu vrei — te răpesc dela suprema datorie, dela reculegerea sufletească. Pe deasupra acestora, dacă mai ești și conducător de oficiu, pe zi ce merge, tot mai mult te prefaci în funcționar osândit să înregistrezi și să numerotezi acte, să faci rapoarte, să execuți ordine, să întocmești tablouri, să te pierzi în cifre pierzând din vedere, că ai și suflet și mai ales, că ești preot.

De altă parte ni-se cere tot mai multă activitate pastorală — și aceasta cu drept cuvânt — pentru că atunci, când toată lumea se înstrăinează de biserică și de Dumnezeu dibuind în întuneric fără să-și poată fixa o țintă în lupta cu valurile înviforate ale vieții, noi trebuie să fim farul care luminează, noi busola care arată calea, noi căpitanul, care prin prezența sa de spirit dă exemplu de curaj și de nădejde, noi trebuie să fim... dar ce putem noi să fim și cum să fim, cum să ne facem far și busolă și pildă în apropierea către Dumnezeu, când atâtea lucruri ni-se cer, de nu mai avem vreme să luăm putere pentru a le putea duce la sfârșit? Cum să poți tu să dai neîncetat, fără să mai iei? Cum să-ți duci turma la pășune grasă, când însuși bătătoarești căi pustii și locuri deșerte? Cum să legi tu pământul cu cerul, când însuși nu mai poți să-ți ridici privirea din mocirla în care te sbați?..

Și totuș. Oricâte dureri și necazuri, bucurii și veselii, oricâte pretenții te-ar înconjura, oricâte datorii și porunci s'ar acumula deasupra ta, tu ești preot și trebuie să rămâi vasul ales al Celui ce te-a sfințit prin darul Preoției Sale. Nu numai atât. Tocmai spre a nu te pierde în învălmășeala și sgomotul lumii și ale funcțiilor tale convenționale, trebuie să te reculegi, dacă ești obosit; să te concentrezi, dacă ești hărțuit; să te ispitești, dacă ești copleșit de griji lumești și de păcate. Când vezi, că lumea tot mai mult se preface într'un bălciu, al cărui sgomot amuțește dangătul de clopot, tu, cași preot, ești dator, să-ți faci din suflet un seismograf ce se cutremură și tresaltă de glasul ce te chiamă să te înalți pogorîndu-te în adâncul din tine.

Știi, că soldatul se coboară mai des în adâncul tranșeului să-și încarce arma, când lupta e mai crâncenă; că generalii, chiar dacă au biruit în luptă, năzuiesc să-și concentreze și orânduiască trupele, pentru că buzele resirate și în disordine nu mai prezintă forță. Să mai amintesc povestea lui Anteu, care se sbătea în brațele lui Ercule, ca să iele putere prin atingerea pământului-mamă, — când înșivă de zeci de ori ați citit despre Hristos, că deși a alergat până noaptea târziu „...a doua zi foarte de

dimineată sculându-se a ieșit și s'a dus în pustiu și acolo se rugă" — și de sute de ori ați citit, cum se smulgea din mijlocul mulțimii și dintre apostoli și se ducea să se roage.

Să ne coborâm și noi cât mai des, spre a ne încărcă sufletul cu merinde nouă, să năzuim și noi să luăm contact cu Tatăl nostru cel ceresc, să ne rupem vreme și să ne smulgem cât mai des, chiar zilnic să ne smulgem de mai multe ori din mijlocul celor convenționale și din urutura lumii ce ne împresoară și să jertfim câteva minute reculegerii sufletului și lui Dumnezeu.

Însuș darul Preoției noastre se cere să fie înnoit prin împreunăviețuirea noastră cu Cel ce ispitește și cercetează, cu Cel ce curățește și mântuiește sufletele noastre, cu Duhul sfânt, împreună și cu Tatăl dela Care porcede și cu Fiul dela care e trimis spre mângăierea și întărirea noastră.

Zilnic să facem aceasta, zilnic să ne cercetăm întreagă ființa, căci însuș darul Preoției noastre cere „să se ispitească omul pe sine și așa din pâine să mănânce și din pahar să bea“, — zilnic să stabilim împreunăviețuire cu Dumnezeirea, căci numai în chipul acesta vom putea să luăm putere, numai printr'o neîntreruptă împreunăviețuire cu Domnul vom putea să simțim cu adevărat fericirea la care chemăm și pe credincioși zicându-le: „Cu frica lui Dumnezeu, cu credință și cu dragoste să vă apropiați“.

F. Codreanu.

Cuvântul lui Dumnezeu și sufletul oamenilor

de Arhmandritul POLICARP P. MORUȘCA.

(Continuare.)

Partea omenească în Biblie.

Totuși această înaltă inspirație dumnezeiască n'a nimicit în ei pe omul; n'a înlăturat cu totul din ei ființa lor de oameni trăitori în lume, supuși chiar slăbiciunilor și stăpâniți de păreri și judecățile omenești din vremea lor.

Astfel găsim în această Carte sfântă și multe lucruri omenești. Mai ales în socotințele, judecățile, cunoștințele și știința lor, cari astăzi nu se mai potrivesc.

În vechiul Testament sunt cunoștințe despre legi de stat și așezăminte evreești, despre traiul poporului jidovesc în viața lui familiară și socială, după cunoștințele și moravurile acelor timpuri de sărăcie; se întâlnesc obiceiuri religioase și forme de cult adică de slujbe, cu multe închipuiri și prevestiri, cari nu mai au altă însemnătate, decât cea istorică, a trecutului, și nu mai au nici o valoare, după ce a venit Hristos să desăvârșească Legea, care n'a fost decât

„umbra celor viitoare“ (Colos. C. 2 v. 17). Legea veche a fost pregătirea, Legea nouă desăvârșirea împărăției lui Dumnezeu între oameni.

De altă parte Sf. Scriptură nu vrea să fie izvor de cunoștințe și îndrumări în cele ale științei, artei, în politică, în comerț și economie..., ci luminile ei rămân neperitoare numai în ce privește credința religioasă și viața morală.

Ceea ce rămâne vecinic și din Vechiul Testament sunt descoperirile dumnezeiești și anumite legi morale, recunoscute în nenumărate rânduri și de scriitorii Noului Testament și întărite de însuși Mântuitorul: „Să nu socotiți că am venit să stric legea sau prorocii, nu am venit să stric, ci să plinesc“ (Mat. C. 5 v. 17); iară în alt loc: „Au pe Moisi și pe proroci, să-i asculte pe dânșii.“ (Luc. C. 16 v. 29.)

În deosebi Cărțile lui Moisi se bucură de osebă prețuire din partea Mântuitorului: „Că de ați fi crezut lui Moisi, ați fi crezut și mie, că pentru mine acela a scris“ (Ioan C. 5 v. 46). Chiar după înviere, Domnul a întărit adevărul Testamentului vechiu, când a spus ucenicilor Săi: „Acestea sunt cuvintele, care am grăit către voi, încă fiind cu voi, că trebuie a se plini toate cele scrise în legea lui Moisi și în proroci și în psalmi pentru mine“ (Luc. C. 24, v. 44). Asemenea se găsesc multe locuri în Faptele și în Epistolele Apostolești, unde se prețuiește valoarea și necesitatea Testamentului vechiu. (Fapte C. 24 v. 14; Rom. C. 3 v. 31; Gal. C. 3 v. 24; Evrei C. 9 v. 8—9 ș. a. m.)

Cum se citim Biblia.

Dacă astfel, sfânta Scriptură cuprinde cuvântul lui Dumnezeu, a Tatălui nostru ceresc, Stăpânul vieții și al morții noastre, — trebuie să știm și cum se cuvine să o citim cu folos spre îndreptare și spre mântuire.

„Când se citește o solie împărătească în adunarea poporului — scrie sf. Ioan Gură de aur — toți ascultă cu cea mai mare luare aminte, cu liniște și inimă plecată; întocmai se cade să fie ascultată epistolia, scrisul sfânt al Împăratului ceresc, cu atât mai mult, că aduce solia din însași Împărăția cerească...“ Cu sfială, cu evlavie și cuprinși de fior sfânt trebuie să întindem mâinile curate, ca în clipa când le împreunăm spre rugăciune, când vrem să-i deschidem paginile.

Înainte de a începe citirea se cuvine să-ți pregătești sufletul, spre a primi din ea lumina cea adevărată. Simțirile tale trebuie să tacă, și sgomotul din jurul tău trebuie să amuțească. Pace și liniște în jurul tău, liniște și pace înlăuntrul tău, — altfel nu vei auzi glasul lui Dumnezeu desprinzându-se din slovele mărunte, înșirate una lângă alta.

Cea mai potrivită pregătire pentru citirea sfântă o faci cu o scurtă rugăciune. Pe urma rugăciunii „Tatăl cel din cer va da Duh sfânt celor ce cer dela

Dânsul" (Luc. C. 11 v. 13). Și este atât de mult de lipsă acest Duh al înțelegerii drepte; așa cum a tălcuit-o Biserica, prin sfinții părinți și dascăli bisericești, ca să nu rătăcești și să cazi în greșală.

Apoi să lași să urmeze câteva clipe de adâncă cugetare, la cele sfinte, de meditație religioasă, până ce se potolește omul din tine, și se ridică de-asupra stăpânirea sufletului, iar inima se deschide, ca brazdele de pământ proaspăt primăvara, pentru a primi sămânța.

Cu dreaptă luare aminte și cu dorința febrinte de a te pune în legătură tainică cu Dzeu, așa se cuvine să deschizi Biblia, după îndemnul Apostolului: „Cuvântul lui Hristos tăinească întru voi bogat, întru toată înțelepciunea, învățându-vă pe voi înșivă cu psalmi și cu laude și cu cântări duhovnicești, cântând întru inimile voastre Dlui.” (Colos. e. 3 v. 16.)

Da, și cu cântări să însoțim citirea sf. Scripturi și mai ales să înceiem cu cântări, căci inima înviorată și însuflețită de svâcniri sfinte se cere să-și reverse în cântare belșugul de simțiri religioase.

La noi se cântă prea puțin. Mai ales cântări religioase nu se aud în casa creștinului, măcar că atâtea frumuseși neintrecute avem în cântările bisericești: „Nădejdea mea e Tatăl, scăparea mea e Fiul, acoperământul meu este Duhul sfânt... „Împărate cerească... „Apărătoare Doamnă... „Bine ești cuvântat Hristoase...” și atâtea minunate tropare, antifoane, irmoase, psalmi și câte stihiri, pe ales.

(Va urma.)

Praznicul Învierii în Arad.

De câteori s'apropie sf. Paști și se coboară ca un soare luminos în praful de ticăloșie a lumii de azi simțim o ușurare și o mângăere în sufletul nostru, căci glasul Dlui este și un glas de mustrare. Și când auzim troparul „Cristos a înviat” Mântuitorul scoate din toropeală sufletele amorțite și pe un moment desbrăcându-le de tot ce este profan le face să se împreune cu El.

În orașul Arad sf. praznic al învierii a fost prăznit și în anul acesta cu pietate profundă și pompa cuvenită.

În săptămâna patimilor am început să ne pregătim și sufletește pentru marea sărbătoare. În joia mare a participat public mult la serviciile divine. La deniile din seara acestei zile, prima evanghelie a fost citită de P. S. Sa Episcopul nostru Grigorie, iar celelalte unsprăzece au fost citite în mod cronologic de 11 protopopl și preoți din Arad.

Vineri după masă la orele 4 s'a oficiat luarea după cruce a Domnului. Și la acest act solemn a participat public mult și select. A pontificat P. S. Sa Domnul Episcop Grigorie secondat de 8 preoți și un

diacon. Aici a rostit o predică frumoasă părintele Fl. Codrean.

Sâmbătă dimineața la orele 3 s'a oficiat prohodul Domnului. La acest act pios, poate din cauza timpului rece — am observat public puțin. La încunjurarea bisericii atât acum cât și mâine zi la înviere s'a observat lipsa corului care să dea sf. slujbe timbrul cuvenit, ceea-ce l-a determinat pe P. S. Sa părintele Episcop să declare că, elevii cursului III. teologic vor rămânea de aici înainte în Arad, la praznicile Nașterii și Învierii Domnului.

Învierea Domnului s-a oficiat Duminică dimineața la oarele 4. Aici a participat lume multă și selectă, în frunte cu dl. Ministru Vasile Goldiș, d. general Scărișoreanu, mai mulți ofițeri superiori și intelectuali din Arad. Pe piață eră postată muzica militară și mai multe companii de soldați cu drapelele.

Fix la oarele 4 apare în ușile împărătești figura impunătoare a P. S. Sale Dlui Episcop îmbrăcat în ornate strălucitoare. Părintele Episcop este încunjurat de P. C. Sa protos: Dr. I. Suci, protoierei, Dr. Gh. Ciuhandu, N. Păcățianu P. Muscan, Tr. Vățian Dr T. Botiș, preoții: V. Olariu, A. Popovici, S. Stana, C. Turic, Fl. Codreanu, Dr. N. Iorgovan și diaconii: I. Cioară și V. Guleș. Se face încunjurarea bisericii între cântece religioase și dangătul lugubru al clopotelor, acompaniate de acordurile muzicii militare.

După citirea sf. evangheli naintea bisericii, P. S. Sa părintele Episcop cu vocea sa puternică, întonează troparul „Cristos a înviat din morți, cu moarte pe moarte călcând”, iar publicul mare secondează.

Apoi intrând în biserică P. S. Sa a oferit publicului spre sărutare sf. cruce și icoana învierii.

Liturgia a fost pontificată de P. S. Sa încunjurat de aceeaș membrii ai clerului.

La pricesnă părintele Episcop a rostit o predică de o concepție adâncă ascultată cu mult interes. A doua zi de Paști a rostit o predică simțită Alexa Popovici.

INFORMAȚIUNI.

P. Sf. Sa Episcopul Grigorie în ziua de 5 April a. c. a primit vizita P. Sf. Sale Episcopului rom.-cat. de Alba-Iulia Carol Gustav Majláth.

Noul Guvern. În urma demisionării cabinetului, prezidat de *Dl I. I. C. Brătianu*, M. S. Regele a chemat la cârma țării pe *Dl General Alex. Averescu*, care și-a constituit ministerul din următoarele persoane:

Dl Octavian Goga, ministru de Interne.
Dl Ioan Mitilneiu ministru de Externe.
Dl Ioan Lapedatu ministru de Finanțe.

DI C. Garoflid ministru de Agricultură și domenii.

DI P. P. Negulescu ministru al Instr. publice.

DI Vasile Goldiș ministru al Cultelor și Artelor.

DI General C. Mircescu ministru de Războiu.

DI Teodor Cudalbu ministru de Justiție.

DI General C. Coandă ministru la Ind. și Comerț.

Pr. Dr. Ioan Lupăș ministru Sănătății publice și al ocrotirilor sociale.

DI General Gh. Văleanu ministru Comunic.

DI Gr.-Trancu-Iași ministru Muncii și al Coop.

DI Petre Groza minist. Lucrărilor publice.

DI Dori Popovici ministru Bucovinei.

DI Serghie Niță ministru Basarabiei.

DI I. Petrovici ministru fără portofoliu.

Autorității morale a *D-lui General Alex.*

Averescu i-se adaogă, de astădată, puterea de muncă, pe care o aduc cu sine nouii miniștrii, recrutați din fiili Ardealului. Ne bucură în deosebi prezența *D-lui Vasile Goldiș* în fruntea deparlamentului Gultelor și Artelor. Domnia sa este o minte luminată și posedă un deosebit talentul de conducător.

Ca președinte al marei societăți culturale „Astra”, demnitate pe care o ocupă de atâta vreme, Domnia sa s'a arătat a fi un mare înțelegător al lucrurilor și un neobosit luptător pentru înfăptuirea înaltelor idealuri de cultură și moralitate.

Biserica noastră vede, în noul dregător al trebilor sale, pe chezașul desăvârșirii operei de unificare administrativă bisericească, în cadrul noiei legi de organizare, de curând pusă în aplicare.

Simțim de asemenea o legitimă mândrie, că preotul de mare cultură *Dr. Ioan Lupăș* a ajuns la înalta treaptă de ministru în România-Mare. Dela învățatul episcop Melhisedec, nici-un cleric nu s'a mai învrednicit, până acum, de o așa de mare cinste.

Pare că începe a se arăta o mai dreaptă prețuire a bisericii și slujitorilor săi.

Cerc religios în Murășel. Cercul religios Arad și-a ținut a cincea întrunire din acest an în comuna Murășel la Bunavestire. Comuna e locuită parte de români, parte de nemți, dintre cari cei dintâiu ar avea trebuință de cât mai dese întruniri religioase-culturale. Preoții cari au luat parte, au și hotărât împreună cu inimoșii conducători de acolo, învățătorul-director

Stoiciu și notarul comunal Kradigaty să cerceteze de mai multe ori aceasta filie. Programul întrunirii de acum a fost: 1. Sfințirea apei săvârșită de preot profesor Dr. Nicolae Popoviciu. 2. Cuvânt de deschidere de preot prof. C. Turicu, vorbind despre însemnătatea zilei de Bunavestire și făcând aplicare la zilele și împrejurările de acum. 3. Conferința preotului prof. Dr. N. Popoviciu despre „Legea ortodoxă în trecutul nostru”, care a fost o prelucrare a celei cuprinsă în broșura din „Biblioteca creștinului ortodox”. 4. Numeroase cântări date de elevii instruiți și conduși de învățătorul-director Stoiciu. 5. Numeroase recitări de poezii și dialoguri date de elevii și elevele: M. Cuzmanov, Șt. Podrumar, E. Bondiș, C. Brădean, T. Nădășan, E. Uborchici, L. Morar, D. Suci, A. Lugojan, E. Cocloban și D. Tamașovici, asemenea instruiți de numitul învățător, care pentru râvna și dragostea dovedită e vrednic de toată lauda. 6. Cuvântul de încheiere a fost rostit de preotul F. Co-dreanu. S'au distribuit 100 broșuri, parte dela fondul de propagandă al despărțământului, parte din scrierile preotului profesor Dr. N. Popoviciu.

A v i z.

Se aduce la cunoștința On. public, autorităților publice și autorităților bisericești, că am deschis un birou de

„ARCHITECTURĂ ȘI CONSTRUCȚIUNI”

instalat visa-vis de gara CFR. Arad.

Executăm tot felul de planuri și devize pentru locuințe, școli și biserici și alte lucruri cari aparțin arhitecturii, totodată și întreprindem orice lucrări de această ramură.

Cu stimă:

DAN ȘI DRECIN,

Birou de Arhitectură și Construcțiuni.

A v i z.

Cu onoare aduc la cunoștință onorabilului public și autorităților bisericești, că în Arad, str. Românului Nr. 7, am deschis un *birou tehnic de arhitectură; construiesc orice planuri de casă, școli și biserici* împreună cu devizele (preliminare) lor, mai departe execut colajonări de totfelul de lucrări de zidiri și întreprind totfelul de lucrări tehnice, clădiri etc.

Cu stimă:

Teodor Cioban,
arhitect.

Redactor responsabil: **SIMION STANA** asesor consistorial
Censurat: **Prefectura Județului.**